FIL-QORTI TAL-MAGISTRATI TA' MALTA

MAGISTRAT DR FRANCESCO DEPASQUALE

Seduta ta' nhar il-Hamis sitta u ghoxrin (26) ta' Ottubru 2017

Rikors Numru 382/14 FDP

Dr Victor Scerri
(ID 366665M)

vs

Aleander Balzan
(ID 586485M)

Il-Qorti:-

Rat ir-rikors promotur ippresentat fil 25 ta' Novembru 2014 fejn ir-rikorrent talab lill-Qorti tiddikjara illi l-ahbar imxandar fuq l-ahbarjiet ta' One TV fis 6 ta' Ottubru 2014, ta' liema stazzjoni l-intimat kien l-editur, fejn intqal illi r-rikorrent "*xejjer daqqa ta' ponn lil player*" kienet libelluza w malafamanti fil-konfront tar-rikorrenti peress illi hija intiza sabiex ttellet jew tnaqqas ir-reputazzjoni tar-rikorrent, u ghalhekk tikkundanna lill-istess intimati ihallsuh danni morali a tenur tal-Artikolu 28 tal-Kap 248.

Rat illi fit-2 ta' Frar 2015, il-Qorti awtorizzat lill-intimat sabiex jippresenta l-eccezzjonijiet tieghu ghalkemm kien gia gie debitament notifikati bihom fit 2 ta' Dicembru 2014 u ma kienx irrisponda meta l-kawza kienet appuntata ghas-smiegh ghall 15 ta' Dicembru 2014.

Rat ir-risposta ta' l-intimat ippresentata fis-16 ta' Frar 2015 fejn laqa ghal dak mitlub billi qal s-segwenti:

> *1. Illi l-filmat in kwistioni, li fuqu kien ibbazat ix-xandira allegatament libelluza, huwa tant car li ma jhalli l-ebda ombra ta' dubbju li r-rikorrent filfatt xeier daqqa ta' ponn lil plejer waqt loghba tal-futbol, u ghalhekk tali xandira tikkostitwixxi rapport fidili tal-fatti kif verament sehhew;*

2. Illi fi kwalunkwe kaz, u wkoll minghajr pregudizziu, ix-xandira in kwistioni tikkostitwixxi "fair comment" ghal finijiet u effetti kollha tal ligi;

Tosserva illi l-kawza odjerna kienet qed tinstema kontestwalment mal-kawzi Rikors Nru 383/2014 fl-ismijiet ***Dr Victor Scerri vs Dr Joseph Muscat***, Rikors Nru 384/2014 fl-ismijiet ***Dr Victor Scerri vs Tony Zarb et*** u Rikors Nru 292/2015 fl-ismijiet ***Dr Victor Scerri vs InewsMalta Ltd***.

Tosserva wkoll illi filwaqt li l-kawza Rikors Nru 384/2014 giet ceduta mir-rikorrenti, il-kawzi Rikors Nru 383/2014 u Rikors Nru 292/2015 ser jigu decizi llum stess flimkien mal-kawza odjerna.

Semghet ix-xhieda tar-rikorrent **Dr Victor Scerri** moghtija fl-14 ta' Mejju 2015 fl-atti tal-kawza 384/2014, liema xhieda tinstab a fol 17 etc tal-process, liema process huwa issa anness mal-atti tal-kawza 292/2015.

Rat ir-'***Referee's Match Report***' tal-loghba MFA Division 3 bejn Santa Lucia u Marsascala li sehhet fl-4 ta' Ottubru 2014 li spiccat bil-puntegg ta' 0-0, liema rapport gie esebit mir-rikorrent u jinsab a fol 22 sa 26.

Rat it-transcript tal-ahbar illi ixxandar fis 6 ta' Ottubru 2014 fis 17.30pm, u kien jghid is-segwenti:

L-ex-president u kandidat tal Partit Nazzionalista victor Scerri fajjar daqqa ta' ponn lil player ta' Marsascala f'loghba li ntlaghbetnfi tmiem il-gimgha, agir li gab il-kundanna ta' diversi persuni li tkellmu ma' One News.

FILMAT

Agir kandidat tal-Partit Nazzionalista Victor Scerri wassal ghal ghadab ta' diversi sportivi li nhar is-Sibt kienu qed isegwu l-loghba bejn Santa Lucia u Marsascala. Scerri huwa l-president tat-team ta Santa Lucia, u l-loghba intemmet fi draw ta' minghajr goals.

F'mument mil-loghba li intlaghbet is-Sibt deher li seta' kien hemm foul mal-linja fuq player ta Marsascala u kif jigri ta' spiss fil-loghba tal-football iz-zewg players bdew jippruvaw jiehdu r-ragun, bil-player ta' Marsascala zamm ballun f'idejh. Malajr intervjena l-kandidat Nazzionalista Victor Scerri li xeijer daqqa ta' ponn lil player avversarju u xehtu mal-art.

Hawn inholqot kommozzioni shiha bil-players ta' Marsascala li ma setghux jemmnu dak li kien ghaddej u hafna minnhom dehru jigru lejn Scerri jitolbuh spjegazzjoni. Intervjenew ukoll il-linesman ur-referee. F'dan il-mument Scerri baqa' jidher jargumenta u uhud mill-ftit spettaturi li kienu qed jaraw il loghba qalu li ma setghux jemmnu dak li kienu qeghdin jaraw quddiem ghajnejhom. Dan ghax pretendu ezempju mhux dan it-tip ta' agir minn xi hadd li qed jippretendi li jirraprezentahom fil-Parlament. Qalu wkoll li jistennew li f'kaz bhal dan ikun hemm sentenza iebsa mill-Malta Football Association u anki l-intervent tal Pulizija.

Semghet ix-xhieda ta' **Roberto Vella**, Assistant Referee tal-Malta Football Association, moghtija fit-6 ta' Lulju 2015, li kien linesman fil-loghba li giet rappurtata fl-artikolu meritu tal-kawza odjerna.

Semghet ix-xhieda ta' **Ismael Barbara**, Referee tal-Malta Football Association, moghtija fit-22 ta' Ottubru 2015, li kien ir-referee fil-loghba li giet rappurtata fl-artikolu meritu tal-kawza odjerna.

Ra illi fit-22 ta' Ottubru 2015 ir-rikorrenti iddikjara illi ma kellux aktar provi x'jippresenta.

Semghet ix-xhieda in kontro ezami ta' Dr Victor Scerri illi saret fit-30 ta' Novembru 2015.

Semghet ix-xhieda ta' **Steve Buhagiar**, footballer mal-club Marsascala, illi allegatament ircieva d-daqqa ta' ponn rappurtat fl-artikolu meritu tal-kawza odjerna, liema xhieda inghatat fl-4 ta' Frar 2016.

Semghet ix-xhieda ta' **Reuben Buttigieg**, li kien President tal-club tal-football tal-Marsascala dakinhar tal-incident, liema xhieda inghatat fl-4 ta' Frar 2016 flimkien ma' dokumentazzjoni minnu esebita.

Rat il-filmat esebit mir-rikorrenti fl-4 ta' Marzu 2016 a fol 66 fl-atti tal-kawza 382/2014.

Semghet ix-xhieda ta' **Bernard Lynch** moghtija fis-6 ta' April 2017.

Rat illi fis 6 ta' April 2017 l-intimati ddikjaraw illi ma kellhomx aktar provi x'jippresentaw.

Semghet it-trattazzjoni orali ta' l-abbli difensuri tal-partijiet, illi saret fit 28 ta' Settembru 2017, wara liema trattazzjoni il-kawza giet differita ghas-sentenza.

Ikkunsidrat

Jirrizulta, mill-provi prodotti, illi f'Ottubru tas-sena 2014, ir-rikorrent Dr Victor Scerri, kien il-President tal-klabb tal-football ta' Santa Lucia u, f'tali kariga, huwa kien jattendi ghall-loghbiet ta' l-istess klabb bhala ufficjal.

Jirrizulta wkoll illi, fil-passat l-istess rikorrenti kellu kariga gholja fil-Partit Nazzjonalista, ossija President tal-Partit Nazzjonalista kif ukoll kien kandidat ghall-Elezzjoni Generali tas-sena 2013 ghall-istess Partit Nazzjonalista.

Jirrizulta illi fl-4 ta' Ottubru 2014, kien hemm loghba tat-Tielet Divizjoni tal-League Nazzjonali, liema loghba kienet bejn it-team li tieghu ir-rikorrenti kien il-President, ossija Santa Lucia, u it-team ta' Marsascala.

Jirrizulta illi waqt dina l-loghba, illi ntemmet bl-iscore ta' xejn b'xejn (0-0), f'mument minnhom, jidher illi l-ballun hareg mill-kaxxa tal-loghob u dahal fiz-zona fejn joqghodu l-ufficjali u sostituti tal-klabb ta' Santa Lucia.

Jirrizulta illi inqala diverbju bejn player tal-klabb ta' Santa Lucia u player tal-klabb ta' Marsascala, u dana peress illi l-player tal-klabb ta' Marsascala, certu Steve Buhagiar, kien qieghed izomm il-ballun f'idejh, precizament taht idejh, u ma kienx qieghed jghaddieh lill-player ta' Santa Lucia sabiex dana ikompli bil-loghob, u dana qajjem kommozzjoni bejn iz-zewgt players.

Jirrizulta illi, dak il-mument, ir-rikorrent, bhala ufficjal tat-team ta' Santa Lucia, illi kien qieghed fil-vicin ta' fejn kien qamet il-kommozzjoni, qabad u b'idejh ta'daqqa lill-ballun minn wara u nehha l-ballun minn taht idejn il-player ta' Marsascala.

Jirrizulta illi meta gara hekk, il-player ta' Marsascala, sussegwentement waqa' ma' l-art.

Jirrizulta illi sussegwentement, il-kommozzjoni illi gia kienet hemm, tkabbret u intervjena ir-referee tal-loghba, Ismael Barbara, illi, flimkien mal-linesman Roberto Vella, kien fil-vicinanza u raha kollox u eventwalment hareg karta safra lill-player ta' Marsascala, Steve Buhagiar, ghal hela ta' hin u simluazzjoni.

Jirrizulta illi persuna mhux maghrufa, minn fuq in-naha l-ohra tal-pitch u fuq l-istess livell tal-pitch, kien qieghed jigbed video amatorjali tal-loghoba, li kienet tinkludi wkoll il-parti fejn sehh dana l-akkadut, u, filwaqt illli pprova jiffoka aktar fil-vicin bil-camera sabiex jara ahjar x'kien gara, seta biss jara illi kien hemm kommozzjoni ta' players, bil-player ta' Marsascala jidher gia ma' l-art qabel ma intervjena r-rikorrent, u wara illi qam bil-wieqfa, qabad u ha il-ballun taht idejh biex iwaqqaf il-player ta' Santa Lucia milli jiehu l-ballun. Imbghad jidher illi r-rikorrent, illi kien vicin, kien wicc ma wicc mal-player ta' Marsascala, gibed idejh il-quddiem u sussegwentement jidher illi l-ballun jaqa' ma' l-art u l-player ta' Marsascala jdur u jaqa' ma' l-art huwa wkoll.

Jirrizulta, izda illi il-linesman fuq dik in-naha tal-pitch, kien vicin hafna w ir-referee kien ftit passi l-boghod sejjer lejn fejn kien hemm l-kommozzjoni.

Jirrizulta illi dana il-video tal-akkadut spicca ghand l-istazzjoni Televiziv One News, li tellghuh bhala wiehed mill-ahbarjiet ewlenin taghhom fis-6 ta' Ottubru 2014, u dana huwa l-meritu tal-kawza odjerna.

Jirrizulta ukoll illi dana l-istess filmat ittella fuq is-sit socjali 'You Tube', fejn ghadu jidher sa' llum.

Ikkunsidrat

Jirrizulta illi l-bazi kollha ta' l-istorja kien irrappurtata fl-ahbarjiet tal-17.30 tas 6 ta' Ottubru 2014 fuq One News kienet il-video amatorjali mehud waqt il-loghba li juri kommozzjoni u muvimenti varji ta' players u ufficjali, fosthom l-estensjoni il-quddiem ta' id ir-rikorrent, il-ballun li jaqa' mal-art u kwazi kontemporanjament jaqa wkoll il-player ta' Marsascala.

Jirrizulta illi min tella l-produzzjoni tal-ahbar qatt ma ghamel kuntatt mar-rikorrent Dr Victor Scerri sabiex jiehu l-verzjoni tal-fatti da parte tieghu u wisq anqas ma ghamel xi verifiki mal-Malta Football Association dwar ir-rapport tar-referee u dwar jekk kienx hemm xi azzjoni kkontemplata.

Jirrizulta, madanakollu, illi abbazi tal-video amatorjali imtella minn One TV, l-allegat attakk kien il-bazi tar-rappurtagg, fejn intqal illi "*Victor Scerri fajjar daqqa ta' ponn lil player ta' Marsascala*" u "*Malajr intervjena l-kandidat Nazzjonalista Victor Scerri li xejjer daqqa ta' ponn lil player avversarju u xehtu mal-art*", ma jidhirx isehh fil-filmat.

Jirrizulta, illi, ghalkemm xehdu kemm ir-rikorrent kif ukoll il-player ta' Marsascala w ufficjal tieghu ta' Marsascala, illi taw verzjonijiet konfliggenti dwar l-akkadut, xehedu ukoll il-linesman u ir-referee tal-loghoba.

Il-Qorti ma tistax ma tosservax illi, filwaqt li x-xhieda tar-rikorrent u tal-player u ufficjal tat-team ta' Marsascala ghandhom jinghataw il-piz taghhom, certament ma ghandhu jkun hemm ebda dubju illi kemm ir-referee u il-linesman huma l-aktar persuni imparzjali u oggettivi illi jistghu jaghtu indikazzjoni cara dwar l-akkadut, u ghalhekk huma certament l-aktar persuni affidabbli biex il-Qorti tifhem dwar x'gara attwalment f'dik il-kommozzjoni shiha.

Jirrizulta illi Roberto Vella, illi kien Assistant Referee ossija Linesman man-naha tal-pitch fejn gara l-akkadut, kellu dan x'jghid dwar l-incident: (fol 17)

> *"Jiena kont madwar ghaxar metri boghod minn fejn gara dan l-incident u allura jiena kelli vizwali cara ta' dak kollu li gara u rajtu bic-car.*
>
> *Jiena nixtieq nghid illi lil Dr Victor Scerri fl-ebda mument ma qatt rajtu jimbotta jew jaghti xi daqqa lil player kull ma rajt huwa d-daqqa li saret lill-ballun li mbghad waqa' il-ballun.*
>
> *…*
>
> *Lil player ta' Marsascala lil Dr Victor Scerri ma rajtux jolqtu, u fil-process kollu li jiena rajt, u rajtu kollu, imkien ma' rajtu jaghti xi daqqa."*

Jirrizulta illi dina l-verzjoni hija kkonfermata wkoll mir-referee tal-loghba, Ismael Barbara, illi kellu s-segwenti xi jghid dwar l-akkadut: (fol 22)

> *"Ovvjament jiena kont rajt il-video. F'dik l-azzjoni li kien gara li l-player ta' Marsaskala kien qed izomm il-ballun biex jahli l-hin u l-President kien ta – imbotta l-ballun jew ta' daqqa fuq il-ballun biex itajjarulu l-ballun halli titkompla l-loghba.*
>
> *…*
>
> *Imbghad ovvjament kien inqala naqra … le. Il-player kien waqa' ma' l-art biex ikabbar din il-haga. Jiena kelli vizjoni tajba ta' l-azzjoni. Tkellimt anke ma' l-assistant tieghi ghax kien vicin iktar minni, Kien ikkongerma dak li kont rajt jiena u fil-fatt lill-player li kien waqa' kont tajtu "yellow card" ta' simulazzjoni."*

Fuq domandi in kontro ezami mill-intimat "*u fil-fehma tieghek imbuttah jew mess il-ballun biss?*", l-istess Barbara jikkonferma:

> *Il-ballun, id-daqqa fuq il-ballun ta*
>
> *…*
>
> *biex itajjarulu.*

Jirrizulta, ghalhekk, illi a differenza ta' dak allegat fir-rappurtagg meritu tal-kawza odjerna, ir-rikorrent qatt ma ta' daqqa' ta' ponn lill-player ta' Marsascala, izda ta' daqqa lill-ballun u l-player waqa b'simulazzjoni.

Jirrizulta wkoll, mill-assjem tal-provi prodotti kif ukoll mir-referees match report, illi l-loghba kienet wahda kombattuta immens, ghalkemm spiccat bl-iscore ta' xejn b'xejn, u jidher illi inghataw disat karti sofor lill-players fil-loghba, erbgha (4) lill players ta' Marsaskala u hamsa (5) lill players ta' Santa Lucia u sahansitra tkecca player ta' Marsaskala wara illi nghata zewgt karti sofor.

Jirrizulta ukoll illi fil-hin tal-kommozzjoni li wasslet ghall-akkadut li giet rappurtat u li huma l-meritu tal-kawza odjerna, ufficjal tal-klabb tal-football ta' Santa Lucia, ossija is-'*Stretcher Bearer*' Colin Pavia, tkecca mit-technical area in vista ta' kliem hazin illi huwa qal fil-konfront ta' player tal-klabb ta' Marsaskala.

Finalment, mill-filmat prodott u mxandar kemm minn One News fir-rappurtagg meritu tal-kawza odjerna u fuq il-youtube, jidher illi kien hemm varji okkazzjonijet fejn setghu sehhew impatti bejn players taz-zewgt timijiet, liema impatti certament gew amplifikati u mkabbra mix-xenati u tqallib tal-players wara l-akkadut, liema xenati l-Qorti, li kienet hi wkoll tipprattika tali sport fiz-zmien, ma tistax ma tosservax huma aktar denji ta' att fuq il-palk milli fuq pitch tal-football fejn is-sahha u teknika kalcistika hija prerekwizit ferm aktar apprezzat u necessarju ghal success milli t-teatrin u simulazzjonijiet.

Ikkunsidrat

Jirrizulta illi d-difiza ta' l-intimat hija principalment illi dak minnhom rappurtat huwa sostanzjalment korrett u jikkostitwixxi fair comment.

Il-Qorti, qabel ma taghmel il-kunsiderazzjonijiet taghha dwar il-fatti, taghmel is-segwenti osservazzjonijiet legali.

Dwar tali difiza tal-'fair comment' imqajjma mill-intimat, **Gatley on Libel and Slander** jghid:

> *To succeed in a defence of fair comment the defendant must show that the words are comment, and not a statement of fact. He must also show that there is a basis of fact for the comment, contained or referred to in the matter complained of. Finally, he must show that the comment is on a matter of public interest, one which has expressly or implicitly put before the public for judgment or is otherwise a matter with which the public has a legitimate concern. If, however, the plaintiff can show that the comment was not made honestly or was actuated by malice, he will defeat the plea.*

Dana gie mhaddan mill-Qrati taghha fejn, fil-kawza **Dr Louis Galea vs Etienne St John u Felix Agius** deciza fit 30 ta' April 2015, tali principji gew spjegati kif gej :

> *… dwar l-aspett tad-difiża tal-kumment ġust ilu żmien jingħad mill-Qrati tagħna li, biex id-difiża tal-kumment ġust tkun tgħodd, jeħtieġ li min jistrieħ fuqha jseħħlu juri li (a) l-kumment kien imsejjes fuq fatt li jkun issemma fil-pubblikazzjoni li minnha jitressaq l-ilment; (b) il-fatt imsemmi jrid ikun sostanzjalment minnu; (ċ) il-kumment irid jintwera li jkun ġustifikabbli jew mistħoqq; (d) il-kumment irid ikun tali li jikkwalifika bħala kritika u mhux żebliħ, tgħajjir jew insolenza; u (e) irid jagħti l-fehma onesta tal-kummentatur u li l-pubblikazzjoni ta' dik il-fehma ma saritx b'ħażen jew bil-ħsieb preċiż li jweġġa' lil dak li jkun.*

Tali taghlim huwa anke riflessa fil-kawza **Spiller vs Joseph** deciza mill-Qorti tal-Appell Ingliza fl 1 ta' Dicembru 2010, fejn Lord Phillips ghamel is-segwenti konsiderazzjonijiet meta wiehed iqis id-difiza ta' 'fair comment':

> *... defendant had to establish that: (i) the words complained of were comment; (ii) the comment was on facts; (iii) the facts commented on constituted a matter of public interest; (iv) the comment was objectively "fair"; that is the comment was one that was capable of being honestly founded on the facts to which it related, albeit by someone who was prejudiced and obstinate; (v) the comment represented the defendant's honest opinion. If he discharged all these burdens, the defence could none the less be defeated by proof of malice on the part of the defendant, but the onus of proving malice lay on the plaintiff. Both the Court of Appeal and the House of Lords held that there was no burden on the defendant to establish the fifth element. The defendant's honesty was assumed unless the plaintiff could disprove it by establishing malice.*

Ikkunsidrat

Kif fuq irrilevat, id-difiza tal-intimat hija illi l-fatti huma sostanzjalment korretti w jikkonsisti f'fair comment.

Il-Qorti tosserva illi tali difiza tirrikjedi sitt elementi, kif fuq ahjar deskritt u mhaddna mill-Qrati lokali u esteri, liema elementi jinkludi, fosthom illi l-fatt illi dwarhom ikkummentaw kien <u>sostanzjalment korrett</u> u illi l-<u>pubblikazzjoni ta' dik il-fehma ma saritx b'ħażen jew bil-ħsieb preċiż li jweġġa' lil dak li jkun</u>.

Jirrizulta, mill-provi kollha prodotti quddiem dina l-Qorti, u partikolarment mix-xhieda ta' l-aktar zewt persuni imparzjali f'loghba tal-football, ossija ir-Referee u il-Linesman, ir-rikorrent f'ebda mument ma' ta' daqqa ta' ponn lill-player ta' Marsaskala, kif jiddikjara l-artikolist, issa indikat bhala Bernard Lynch.

Jirrizulta, di fatti mix-xhieda ta' dawna z-zewgt ufficjali, illi kien attwalment il-player li waqa' ma' l-art illi kien qieghed jaghmel simulazzjoni u, di fatti, inghata karta safra, peress illi z-zewgt ufficjali jikkonfermaw illi r-rikorrent laqat il-ballun u qatt ma laqat il-player tal-football.

Apparti minnn dana il-fatt, il-Qorti ma tistax ma tosservax illi r-rappurtagg imtella bhala Ahbar mill-One News, illi taghha l-intimat kien l-editur, saret intenzjonalment b'hazen u intiza unikament sabiex iwegga u jzebblah lir-rikorrent. Dana qieghed jinghad ghax ir-rappurtagg jibda billi jiddeskrivi lir-rikorrenti bhala *"L-ex-President u Kandidat tal-Partit Nazzjonalisa Victor Scerri*" u tul ir-rappurtagg, ir-rikorrent, ghal darbjetjn ohra, gie deskritt bhala "*l-kandidat tal-Partit Nazzjonalist*" u "*l-kandidat nazzjonalista*".

Jidher car ukoll illi l-fatt li r-rappurtagg jaghzel illi jaghmel referenza ghall-tali karigi illi r-rikorrent kellu fil-passat, minn liena karigi huwa telaq u ghalhekk ma baqax aktar involut attivament fil-kamp politiku, b'intenzjoni cara illi, b'malizjia, jitfa dell ikrah fuq ir-rikorrent u joskurah mal-qarrejja billi jattribwixxi agir allegatament vjolenti fuq kamp tal-football. Ma kien hemm ebda raguni ghaliex l-awtur tal-artikolu indika lir-rikorrent bhala ex President tal-Partit Nazzjonalista u ex-Kandidat tal-Partit Nazzjonalista jekk mhux biex jattakka lill-Partit Nazzjonalista u lir-rikorrent, u joskura l-figura pubblika illi l-istess rikorrenti ghandu, u dana minkejja l-fatt illi ma kienx ghadu involut aktar

fil-kamp politiku u għalhekk ma setax jitqies bħala politiku li fil-konfront tiegħu tista ssir kritika minn l-aktar wiesgħa.

Il-Qorti ma għandha ebda dubju illi l-ħsieb ewlieni tal-aħbar imxandra mill-awtur tar-rappurtagg televisiv imtella fuq l-aħbarjiet ma kienx sabiex jirrapporta incident illi seħħ waqt logħba football, liema incidenti jiġru ta' spiss u qatt ma jiġu rrappurtat, specjalment waqt logħba tat-Tielet Diviżjoni, izda sabiex iżeblegħ u jwaqqa' għar-redikolu lir-rikorrent billi jallegaw azzjoni vjolenti fuqu, liema azzjoni, wara kollox, ma kienet minnha xejn.

Il-gurnalizmu investigattiv jippresumi illi l-gurnalist, qabel ma jxandar aħbar, jagħmel il-verifiki tiegħu dwar il-fatti u jagħmel l-indagini kollha meħtieġa QABEL ma jagħmel aħbar pubblika – fil-każ odjern, jidher car illi min irrediġa r-rapport la kkonsulta u/jew ikkomunika mal-Malta Football Association dwar l-akkadut u wisq anqas ma ikkomunika mar-rikorrent stess biex igib il-kummenti tiegħu. Tali nuqqasijiet huma sufficjenti biex wieħed mal-ewwel jasal għall-konkluzjoni illi dana ma huwiex gurnalizmu serju u invesigattiv izda rappurtagg illi lanqas biss jisthoqq illi jiġi defenit bħala gurnalizmu, peress illi ma hemm assolutament xejn gurnalistiku fix-xogħol illi sar, izda kienet biss pubblikazzjoni ta' informazzjoni mgħoddija lill-intimat mingħajr ma sar ebda tentattiv investigattiv biex jivverifika l-fatti – dana ma jissejjaħx gurnalizmu.

Il-Qorti ma tistax ma tosservax ukoll illi n-nuqqas ta' xogħol investigattiv bħala gurnalist ta' l-awtur tal-pubblikazzjoni illi tiegħu l-intimat huwa responsabbli bħala editur wassal biex l-aħbar giet ukoll imxandra fuq mezzi oħra u saħansitra, sal-gurnata ta' llum għadha tidher fuq 'youtube'.

Il-liberta' ta' l-espressjoni hija dritt illi dawna l-Qrati sejjrin dejjem jipprotegu, sakemm jitħallew jagħmlu dan, madanakollu, l-abbuz tad-dritt tal-liberta ta' l-espressjoni ma tistax tiġi sancita minn dawna l-Qrati.

Kif gie osservat mill-Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) fis-sentenza '**Sylvana Debono vs Alexander Farrugia**', deciza fis-27 ta' Jannar, 2016.

> *Id-dritt tal-liberta tal-espressjoni m'huwiex licenzja biex tħammeġ ir-reputazzjoni ta' ħaddieħor u mbagħad tipprova tistaħba wara dan id- dritt.*

Kif gie ukoll osservat mill-Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) fis-sentenza '**Ingineer Anthony Bezzina vs Josef Caruana**' deciza fl-10 ta' Marzu 2017,

> *Filwaqt li gurnalist għandu kull jedd u anzi dmir li jirrapporta grajjiet ta' interess pubbliku, pero' għandu jaqdi dmirijietu in bona fede u m'għandux jedd jakkuza persuna b'fatti li ma jkunux veri. Id-dritt tal-liberta ta' espressjoni mhuwiex dak li tivvinta .*

Ikkunsidrat

Il-Qorti tosserva illi tali rappurtagg, meritu tal-kawza odjerna, sussegwentement gie rappurtat minn mezzi tax-xandir oħra, precizament Inews.com u Maltastar.com, illi kontriħom qed issir ukoll kawza li ser tiġi kontestwalment mal-kawza odjerna.

Jirrizulta wkoll illi r-rappurtagg ittella fuq is-sit tal-internet YouTube, sabiex ikun facilment accessibbli lill kullħadd, fejn għadu jidher sal-gurnata ta' llum.

Illi dana kollu juri l-effetti illi tali rappurtagg kellu, fejn dana spicca rappurtat fuq mezzi ohra u huwa accessibbli ghall-kullhadd sal-gurnata ta' llum u l-intimat ma ghamel ebda tentattiv sabiex inehhi tali pubblikazzjoni minn fuq is-sit YouTube.

Dana il-fatt ser ikollu piz fil-quantum tad-danni illi dina l-Qorti ser timponi.

Ikkunsidrat

Il-Qorti, qabel ma tghaddi ghall-konkluzjonijiet taghha, thoss illi ghandha taghmel is-segwenti osservazzjoni.

Il-kawza odjerna kienet wahda minn erbgha kawzi illi r-rikorrent intavola kontra diversi partijiet izda kollha in konessjoni ma' l-istess akkadut u l-istess ahbar.

Il-Qorti ma tistax ma tosservax illi jidher illi recentement saret prassi komuni, illi parti leza tiftah numru kbir ta' kawzi kontra l-istess persuna jew persuni differenti izda relatati, liema kawzi jkunu kollha bbazati fuq l-istess akkadut. Tali prassi qieghda twassal kemm ghall proliferazzjoni kbira ta' kawzi identici ta' dina n-natura kif ukoll ghall-theddida ohra fil-konfront tal-liberta' ta' l-espressjoni, fejn l-ftuh ta' hafna kawzi fuq l-istess meritu jistghu jkollhom "*chilling effect*" fil-konfront ta' min ikun qieghed jippubblika l-istorja.

Il-Qorti tosserva illi kull individwu ghandu d-dritt illi jipprotegi r-reputazzjoni tieghu billi jirrikori lejn il-Qrati ta' Malta biex jinghata rimedju ghal dak illi dwaru huwa jhoss malafamat, izda tali dritt ma ghandhux jigi abbuzat biex ixxekkel jew twaqqaf it-tixrid ta' informazzjoni b'mod liberu billi jinfethu numru kbir ta' kawzi, fuq l-istess meritu jew meritu simili, intizi unikament biex ibezzghu u jitfghu piz finanzjarju ingenti fuq min qieghed jaghmel xoghlu bhala gurnalist. Dana ma huwa xejn ghajr attakk lampanti lejn il-liberta' ta' hsieb u ta' espressjoni.

Il-Qorti, hawnhekk, taghmel referenza ghall dak illi ntqal mill-kelliem tal-Kummissjoni Ewropeja fi stqarrija illi ghamlet nhar it-Tlieta 17 ta' Ottubru 2017, wara il-qtil vjolenti u bla precedent ta' gurnalista maltija, ossija ta' Daphne Caruana Galizia, qtil illi jidher li kien intenzjonat unikament sabiex jimmina u, fil-kaz ta' Daphne Caruana Galizia, itemm bl-aktar mod krudili u kodard, l-uzu tal-liberta' ta' espressjoni, li hija ghodda essenzjali ghal gurnalist, fejn intqal is-segwenti:

> *"The right of a journalist to investigate, ask uncomfortable questions and report effectively is at the heart of our values and needs to be protected at all times."*

Dawna l-valuri huma u ser jibqu dejjem il-qofol tal-Qrati tal-Gustizzja u l-amministrazzjoni taghha fil-Qrati Maltin u ghandhom ikunu wkoll il-qofol tas-socjeta Maltija, illi kienet originalment socjeta mibnija fuq valuri sodi, izda li l-valuri taghhom qieghdin sfortunatament jitnaqqru u jitmermru maz-zmien rizultat tal-reghba ghal flus, egoizmu bla qies u nuqqas' ta' rispett lejn l-awtoritajiet illi, f'dawn l-ahhar snin, qed tahkem il-Gzejjer Maltin kif ukoll id-dinja in generali.

Tali konsiderazzjonijiet ser ghalhekk jigu riflessi fl-ispejjez illi ser tipprovdi l-Qorti.

Konkluzjoni

Il-Qorti,

Wara illi rat il-provi kollha prodotta quddiemha,

Wara illi seghet it-trattazzjoni orali ta’ l-abbli difensuri tal-partijiet,

Wara illi ghamlet il-konsiderazzjonjiet kollha taghha kif fuq spjegat,

Tghaddi biex taqta u tiddeciedi l-kaz billi

Tichad l-eccezzjonijiet kollha ta’ l-intimati,

Tilqa t-talba tar-rikorrent kif dedotti u

Tiddikjara ir-rappurtagg illi deher fl-ahbarjiet ta’ One TV tas-6 ta’ Ottbru 2014 fejn gie allegat illi r-rikorrent “*xejjer daqqa’ ta’ ponn lil pleyer*” bhala libelluz u malafamanti fil-konfront tar-rikorrenti u ghalhekk

Tikkundanna, a tenur ta’ l-artikolu 28 tal-Kap 248, lill-intimat ihallas lir-rikorrenti flimkien is-somma komplessiva ta’ tlett Elef (€3,000) in linea ta’ danni sofferti minnhom rizultat tar-rappurtagg fuq imsemmija.

Kull parti ghandha tbaghti l-ispejjez taghha filwaqt illi imghax mid-data tas-sentenza sad-data tal-pagament effetti ikunu a kariku ta’ l-intimat.

Magistrat Francesco Depasquale

Rita Sciberras
Deputat Registratur